

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

FELELŐS SZERKESZTŐ:
SZÉP LÁSZLÓ

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Ezüstkalász

A mai zürzavaros világ ködén keresztül nagy vonalakban rajzolódik ki a jövő élet képe, de már a homályos keretek is bizonyos változásokat mutatnak a múlt és jelennel szemben, mely változásokra gondos előrelátással készül és rendezkedik be a termelést és fogyasztást szervező államhatalom.

Bármilyen legyen is az új szereposztás, országunk a mezőgazdasági termelésre rendezkedhet csak be, vitathatatlan természeti adottságai és e munkakörbe való beidegződöttsége folytán.

Az átalakulás eddigi folyamata már előre láttatja, hogy az újkor mást és sokkal többet kíván a mezőgazdaságtól és ez teszi szükségessé annak gyökeres átállítását.

A földmivelésügyi kormányzat ennek érdekében állította sorompóba rendelkezésre álló erőit akkor, amikor a magyar mezőgazda továbbképzését, tudásának és tájékozódottságának a kivánt mértékre való támogatását tűzte ki célul. Ennek érdekében tett kísérleteinek jóeredménye készítette arra, hogy a téli gazdasági tanfolyamok kiterjesztését olyan mértékre fokozza, ami lehetővé teszi az ország kiscgazdaközönsége nagy tömegének olyan időben és módon

való mozgósítását és ami feltétlen kecsegtet a hozzá fűzött reményekkel.

Az ország különböző részén megszervezett téli gazdasági tanfolyamok teljes mértékben nyerték meg a kiscgazdatársadalom tetszését, amit nyilvánítottak tömeges jelentkezéssel és szorgalmas, a szükségét belátó pontos látogatással. Igen sok helyen a férőhely befogadóképességének elégtelensége folytán tolódt el tekintélyes létszám képzése a későbbi időre, amikor a tanfolyamok száma előreláthatóan megnégyszereződik s ezer helyen foglalkoznak a magyar gazda szunnyadó értékének feltárásával. E tanfolyamoknak három irányban mozgó munkássága tudatosítja a kiscgazda eddigi ösztönszerű ténykedéseit, amit magyarázatlanul, egyszerű utánzással hajtott végre csak azért, mert valahol eredményeiben jónak látta azt, de már a saját adottságaira átvinni képtelen volt nem ismerve a munka indokait, amiből aztán sikertelenség, lehangolódás és elernyedés fakadt.

Uj ismereteket nyújt, melyek egészen más irányba viszik eddigi gondolatvilágát, melynek konzervativizmusa nem engedte érvényesülni a természet által nyújtott s beünnepelt ösérőt, pedig nagyobbarányu

kifejtése szinte csodával határos eredményeket produkálhatna.

Nevelésével szinte embercserét végez, mert öntudatos, önérzetes, ügyes-bajos dolgainak intézésénél kifogástalan fellepést tanusító egyének hagyják el azt hazafias érzésükben megerősödve és a köz érdekeiért áldozatra készen.

A jövőbe vetett bizalomnak jogossága szilárdul meg e deresedő idősebb és csillogószemű ifjabb ezüstkalászos gazdák láttán, akik e jelvényt — az áldott s örök magyar

föld rejtett kincseinek szimbolumát — büszke kiállással, a számottevőség boldog tudatában s egyuttal simogató szeretettel viselik.

Örömmel állapítható meg, hogy a mezőgazdasági népiskolák mind nagyobb számban vesznek részt az ezüstkalászos gazdaképzés felbecsülhetetlen munkájában, mellyel nagymértékben egészítik ki gazdanevelő iskolai ténykedéseiket és a tanfolyamokat rendező földművelésügyi kormányzat mindenkör és biztosan számíthat iskoláink odaadó működésére. —p.

Hivatalos rész

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Péterfy István hajduszoboszlói, Szuchán Mária derecskei, Nyerges Ferenc ceglédi, L. Szabó Imre turkevei, Bányai Rezső komádi, Szombathy Károly tiszaföldvári, Forgách József abonyi, Harangozó István kecskeméti, Gáspár Irén gyöngyösi, Deák Győző nagykőrösi, Kovács Margit dévaványai, Karaszné Balla Róza makói, Gaál Mária gyomai és Tarjányi József kiskunfélegyházi mezőgazdasági népiskolai helyettes gazdasági szaktanítókat állami gazdasági szaktanítókká kinevezte. Fülöp Zoltán és Molnár Gábor berettyóújfalui, Illyés Zoltán és Balla István komádi, Szekeres Sándor hajduszoboszlói, Beck Károly kabai, Csizmadia István jászladányi, Parázs Albin kunmadarasi, Miklós Emil és Zalai Mária turkevei, Frankó Vilmos csanádpalotai, Tompa Károly makói, Mészáros Fülöp és K. Nagy Stefánia szeged-felsőközponti, Balla Károly egri I. sz. iskola, Kunfalvy Klára kiskunhalasi, Nagy Antal abonyi, Bodó Lajos lajosmizsei, Adorján Ilona nagykőrösi, Regős

Ferenc mosonmagyaróvári és Czike Margit kapuvári mezőgazdasági népiskolába besorozott segélydíjas gazdasági szaktanítókat (nőket) helyettes gazdasági szaktanítókká (nőkké) kinevezte. 90.291/1941. V. 2. ü. o. VKM. sz. r. kelte: Budapest, 1941. évi december hó 30-án.

Budapest, 1941. évi december hó 30.

Dr. Hóman Bálint sk.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Sarolta és Belánszky Sándor kalocsai, Kiss Margit kiskunhalasi, Cserháti János ceglédi, Nagy Magdolna kiskunfélegyházi, dr. Bodáné Donko Piroska lajosmizsei, Szabó Banó Magdolna nagykőrösi, Érdi Róza kapuvári, Gabler Irén és Sudár Aranka dunaföldvári, Müller László és Láng Ilona szekszárdi, Cserháti Margit és Darvasné Gulácsi Erzsébet békési, Barabás Mária gyomai, Váczy Angyalka mezőberényi, Igonda Róza szeghalomi, Kocsis Erzsébet füzegyarmati, Adorján Ilona csanádpalotai, Gulyás Róza csongrádi, Pölös Mária kiskun-

dorozsmai, Borvendégné Dernői Klára kiskundorozsmai, Peözt Erzsébet szeged-alsóközponti, Kiss Klára szeged-alsóközponti, Torontáli Jánosné szeged-felsőközponti, Németh Aloiza szeged-röszkei, Westsik Margit és Szeman Ernő szendrői, Garamvölgyi János egri I. sz. iskola, Hortobágyi Ernő egri II. sz. iskola, Csomor Tibor gyöngyösi, Ripka Erzsébet és Stadler Gizella hevesi, Vajsz Teréz derecskei, Fülöpné Kalmár Margit berettyóujfalui, Juhász Ilona és Farkas József debreceni I. sz. iskola, Cseke Ilona hajduszoboszlói, Dobza Erzsébet és Jakucs Katalin kabai, Vutka Aloiza nádudvari, Kerekes Katalin, Ádám Sándor és Kun Julianna hajduböszörményi, Kadossa Gyula és Balla Ilona balmazújvárosi, Helfrich Margit balmazújvárosi, Dauner Mária Magdolna déva-

ványai, Pacsné Buzás Róza fegyverneki, Vas Borosi Mária jászberényi, Donkó Irén Mária, Mihály Lilla és Tóth Margit jászladányi, Megyeri Pál kisujszállási, özv. Gremspergerné Czerovszky Ilona kunszentmártoni, Szathmári Irma mezőtúri, Buday Péter szolnoki, özv. Kovácsné Mészáros Margit és Jónás Erzsébet túrkevei, Antalóczy Margit és Vanyek Gizella nyirbátori mezőgazdasági népiskolába közismereti tárgyak tanítására ideiglenes minőségben beosztott segélydíjas népiskolai tanítókat (nőket) állami népiskolai helyettes tanítókká (nőkké) ki-nevezte. (A rendelet szám: 90.292/1941. V. 2. ü. o. VKM. kelte: Budapest, 1941. évi december hó 30-án.)

Budapest, 1941. évi december hó 30.

Dr. Hóman Bálint sk.

Berettyóujfalui mezőgazdasági népiskola összefoglaló jelentése az 1941. évről

Az 1941—42. iskolai évben második esztendeje tart iskolánkban a mindennapos oktatás. Az idei évben a népiskola felső tagozatának megfelelő két osztály iskolánknál kialakult. I. fiú, I. leány, II. fiú, II. leány osztályokban mindennapos tanítások folynak. III. fiú, III. leány osztályok a régi oktatás szerint haladnak és mint ilyen, iskolánknál ez év végével megszűnik.

Beiratkozott az év folyamán: 228 tanuló. Ebből I. fiúban 52, I. leányban 51, II. fiúban 28, II. leányban 24, III. fiúban 24, III. leány osztályban 49 tanuló van. 104 a fiú és 124 a leánytanulók száma.

Az iskolamulasztók kiírása pontosan történik. A beiskolázás az új törzskönyvvezetés bevezetésével reméljük, a jövő esztendőben már egészen pontos lesz. A beirt tanulók 75 százaléka rendszeren jár iskolába, 10 százalék állandó mulasztó, iskolakerülő, 15 százalék időnkint mulaszt. II. leányosztály tanulói a legpontosabban járnak, II. fiú osztályban a feljárók nem mulasztanak tanítási órákat. Tanulók és szülők az I. osztály elvégzése után tudatában vannak, hogy az iskola mennyire hasznos és szükséges.

Kosárfonó, csőhéj, szabás-varrás, hímző

tanfolyamokon 1941. évben felnőttek és tanulók egyaránt résztvettek. Az 1942. évben a tanfolyamokat már megkezdtük. Tanteremhiány miatt a tanfolyamos órákat és résztvevőket csökkenteni kellett.

Jövőre tanterem hiány nem lesz, mert két tanterem és háztartási konyha, kamra épületét ez évben tető alá huzzuk.

1942. év április 1-től május 31-ig háztartási tanfolyamot vettünk tervbe. A múlt iskolai évben ezt a tanfolyamot zsírhiány miatt nem tarthattuk meg. Ez évben a válás és közoktatásügyi miniszter háztartási tanfolyam megtartására 200 P államsegélyt utalványozott. Háztartási és főzési órák tanterv szerint is állandósulnak iskolánknál. Tanulóinknak heti egy félnapon a takarékos főzéssel gyakorlatot tartunk, figyelembevéve az egészségügyi szempontokat. Háztartási tanfolyamunkhoz ügyosztályunk ragaszkodik olyannyira, hogy konyhát és kamrát épített iskolánknál.

Oktatói és nevelői munkánk eljárásában különös gondot fordítunk a jövőben nagyon szükséges kereskedelmi szellem és ipari érzék fejlesztésére. Helyi viszonylatokban népünk és tanulók ezen gyakorlati és szellemi érzéknek alacsony fokán vannak.

Iskolánkat az év folyamán meglátogatták: Aigner Gusztáv szaktanulmányi felügyelő, Kehrer Gyula, a minisztérium szakreferense, Kurdy Sándor mezőgazdasági népiskolai felügyelő, dr. Kövess Sándor tanügyi titkár.

Az iskolánál szolgálatot teljesít igazgató, 2 szaktanító, 2 szaktanítónő, 1 népiskolai tanítónő. 1 szaktanító 2 éves katonai szolgálattételre bevonult, kinek helyettesítésére iskolánk még tanerőt nem kapott.

Vallásoktatás rendszeresen történik. Vallásfelekezeti lelkészek, hitoktatók látják el a vallásoktatást.

Vallásfelekezeti megoszlás szerint tanulóink 91%-a református, 4%-a katolikus és 5%-a egyéb vallásu.

A III. leányosztályban a csecsemőápolást zöldkeresztes védőnő tartja.

Tanerők heti elfoglaltságai: igazgatónak heti 61 óra, szaktanítónak heti 60 óra, szak és tanítónőknek heti 59 óra. Az elfoglaltság tanításból, ügyeletes szolgálat, irodai elfoglaltság, továbbá egyéb munkákból áll.

Az iskola gyakorlóterülete 28 kh. 2109 n.-öl
Erdei bérlet 12 „

összes terület: 40 kh. 1109 n.-öl

Földbirtok művelési ágak szerinti megoszlása:

3.75	kat.	hold	kertészet
30	„	„	szántó
4	„	„	rét, legelő
2	„	„	belsőség

Az 1941. gazdasági év közepesnek mondható. Az évi csapadékmennyiség ezen iskolánknál mérve 7156 mm.

Az iskola termésátlagai kat holdankint:

Buza	14 q
árpa	12 „
zab	20 „
takarmányrépa	300 „
széna	30 „

Az iskola állatállománya 2 igásló, 1 csikó, 6 tehén, 2 előhasi üsző, 1 kétéves üsző, 1 tenyész bikaborjú, 5 kocadiszónó, 6 hizó, 4 süldő, 10 tenyészlúd, 14 tenyészkacsa, 30 drb növendék és tenyésztyúk, 11 galamb.

Az állattenyésztés fejlesztése és fokozása érdekében erőtakarmányokat és szénát vásárolt a gazdaság.

Az iskola gazdaságának 1941. évi bevételei:

Szarvasmarha és lótenyésztésből	7477.08 P
Sertés és baromfitenyésztésből	2297.42 „
Mezőgazd. term. eladásából	2607.16 „
Kerti és szőlő term. eladásából	10825.26 „
Különféle vegyes bevételek	41.93 „

összesen : 23248.91 P

Az iskola gazdaságának 1941. évi kiadásai :	
Cseléd, napszám és munkabérek	6783.25 P
Adó, közteher, biztosítás	535.08 „
Állattenyésztési kiadások	4606.87 „
Növénytermesztési kiadások	983.56 „
Gazdasági anyagok és vegyesek	808.15 „
Építkezés és beruházások	502.62 „
Állatvásárlások	2215.30 „
Gép és eszköz beszerzések	274.20 „

összesen : 16709.04 P

Bevételek összesen :	23248.91 P
Kiadások összesen :	16709.04 P
Gazdaságból készpénz maradt :	6539.87 P

Végeredményében gazdaságnál mutatkozó tiszta jövedelem : 4308.71 P.

Az iskola tanügyi bevételei :

Adományok, lakbérek	619.32 P
Háziipari készítmények	64.20 „
Községi hozzájárulás	283.20 „
Átengedés, vegyesek	3184.68 „
Államsegélyek	1700.— „

összesen : 5851.40 P

Az iskola tanügyi természetű kiadásai :

20% tiszteletdíjak	624.27 P
Iskolaszolga, napi takarítás	1493.04 „
Tanügyi épületfenntartás	66.32 „
Tanterem, iroda fűtés, világítás	617.17 „
Irodaszerek, lapok, könyvek	609.61 „
Különfélék	452.40 „
Tanügyi beruházás beszerzés	2592.38 „

összesen : 6255.19 P

Tanügyi bevételek összesen :	5851.40 P
Tanügyi kiadások összesen :	6255.10 P
Mutatkozó hiány	403.79 P

A tanügy 403.79 P hiányát a gazdaság fizette ki.

Az iskola gazdálkodása a természetadta helyi viszonyokhoz alkalmazkodik. Figyelembe veszi a haladó és szervezett gazdálkodás kitűzött irányait és azt a helyi viszonyok szerint alkalmazza. Kormányzatunk irányítása mellett iskolánk mint közép-terjes állattenyésztő gazdasági üzem a jövőben olajos és rostadó ipari és kereskedelmi növények termesztésével foglalkozik. A helyi viszonyok szerint így töltheti be példaadó hivatását.

Az állattenyésztés fejlődése az utóbbi 2 évben jó.

Iskolánk résztvett az Országos Nemzetközi Baromfikiállításán és javított magyar kendermagos jé-cékkal, kakasokkal II—III. díjakat nyert, 1 elismerő és 2 kitüntető oklevéllel. Ugyancsak résztvett az országos állatvásáron szakoktatói mintaanyagával.

Faiskola nem tanügyi célt szolgáló üzemág, de a vele kapcsolatos gyümölcsös és konyhakert a tanügyet szolgálja. A faiskola nem szolgálhat példaképer a gazdaságnak, mely szerint berendezkedniök kell. Hivatása az, hogy a vidéknek megfelelő fajtájú facsemetéket adjon a gazdaságnak és lakosság céljaira. Néptáplálkozási szempontokból mérlegelve faiskolánk fenntartásának fontos jelentősége van.

A faiskola sok kézimunkát igénylő üzemág. Ma a munkabérek magasra emelkedtek, ami a faiskola jövedelmezőségét a mult-hoz viszonyítva, letörte. Faiskola kézimunkái gépi munkával nem helyettesíthetők. Ma a gépi munka alkalmazása jövedelmezőségi szempontból indokolt. Szociális szempontokat nem bánt, munkanélküliek mezei munkák idején községünkben nincsenek.

Iskolánk gazdasága 1941. évben is szép jövedelmet mutat ki. A gazdaság tartja

fent az iskolát, ami a gazdaság fejlődését megfogja, mert a gazdaság jövedelmét nem fordíthatja saját fejlesztésére, amint ezt más rendes haladó gazdaság teszi. Ez természetesen a gazdaság lemaradásához és lerongyolódásához vezet hosszabb időn át.

A gazdaság az iskolafenntartónak keres. Ilyen körülmények között minta és tanügyet szolgáló gazdaságról szó sem lehet.

A gazdaság vezetésében résztvevő tanerőket munkájukért törvényesen megillető 20 százalékos jövedelmi osztalékot teljes egészében soha fel nem vehették, mert az igazgató évről-évre leszorította a jövedelmet a kiszámításnál. Saját és tantestületének törvényes jövedelmét átadta a tanügynek azért, mert iskolafenntartók nem járultak anyagilag az iskola fenntartásához.

Iskolánk gazdasága, mint haladó gazdaság, a tanügyet csak abban az esetben szolgálhatja megfelelően, ha a tanügyi költségvetést községi, amennyiben a község adni nem tud, állami hozzájárulással pótolja. A múltban, amíg a mezőgazdasági népiszkola továbbképző volt, a gazdaság birta a terheket. Iskolánk átszervezésével, a népiszkola felső tagozatába való beilleszkedésével a terhek megszorodtak. 40 holdas gazdaságtól ezt a teherbírást elvárni nem lehet.

A legutóbbi 10 éven át a következő összegeket adta a gazdaság a tanügynek:

1941. évben	6539·87 P
1940. „	2956·12 „
1939. „	1294·30 „
1938. „	2382·81 „
1937. „	2923·87 „
1936. „	1800·— „
1935. „	1757·05 „
1934. „	2302·45 „
1933. „	2220·45 „
1932. „	2514·45 „

10 év alatt 26691·37 P-t adott a gazdaság a tanügynek, illetve keresett az iskola a községnek.

35 év alatt 93.419·79 P-t keresett a gazdaság a községnek, vagyis adott a gazdaság a tanügynek.

A község 98.313·89 P összegből építette az iskolát. Ilyenformán a község már majdnem teljes egészében visszakapta amit adott.

Számításba kell venni azt, hogy mennyit fejlődött volna a gazdaság, ha a 93419·79 pengő a gazdaságba nyert volna befektetést. Ez esetben a községi iskola gazdasági vagyona nemcsak megduplázódott, hanem háromszorosára emelkedett volna.

H I R E K

— **Legfelső kitüntetésben** részesült vitéz Mártha Gábor gazdasági szaktanító, a Vitézi Széknek immár 16 év óta járási vitézi hadnagya. Magyarország Kormányzója hazafias, becsületos, példás áldozatu munkásságának legfelsőbb elismeréseképpen a koronás bronzéremmel Signum Laudis tüntette ki. A kitüntetést múlt vasárnap d. e. 9 órakor nyújtotta át vitéz Mártha Gábornak vitéz Bagossy Isván alezredes, Jásznagykunszolnok vm.

vitézi Szék kapitánya a városháza tanácstermében ünnepélyes keretek között lelkes buzdító beszéd kíséretében. Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez!

— **Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter Kovács Marianna csongrádi gazdasági szaktanítónőt gazdasági segédtanárrá nevezte ki és háztartási tanfolyam vezetésével bízta meg.

— **A csongrádi iskola** 1941. évi jövedelme 3500 P. Legjobban jövedelmezett a szerződéses babvetőmag termesztése és paradicsommag termesztése. 1120 P értékben három drb 28 köbméteres takarmánysiló és 900 pengős költséggel tengerigóré épült. Termelt szójababot, de a kedvezőtlen időjárás miatt gyengébb volt az 1940 évi 14 p-ás termésnél.

— **A kiskunfélegyházi mezőgazdasági népiskola** 1941. évi mérlege 4474 29 P tisztajövedelmet mutat; kat. holdankinti tisztajövedelem 265 22 P; a gazdaságban fekvő tőke kamatozása 12 28 százalék. Lényeges bevételei voltak sertés- és háromfitenyésztésből, tejtermelésből és gyümölcs (barack) eladásból.

— **Folynak az Országos Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy 1942-ben az országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt a szokásos időpontban, március 21–29 napjain, közvetlenül a húsvétot megelőzően rendezi meg. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik. a tenyészállatok csoportjában szétküldték már a jelenkezési felhívásokat és már igen nagyszámu bejelentés érkezett, tekintettel arra, hogy ebben a csoportban a határidő már január 6-án lejárt, míg a többi csoportokban a bejelentés határideje február 15 e. A múlt évi kiállítás óta újból örvendetesen megnövekedett ország minden gazdája máris nagy érdeklődéssel és várakozással tekint az idej kiállítás elé, amely különösen a visszacsatolt területek gazdái számára igen tanulságosnak ígérkezik és mint eddig, előreláthatóan most is igen nagy szolgálatot fog tenni állattenyésztésünknek a legjobb minőségű tenyészállatok központosított forgalmának lebonyolítása, egész mezőgazdaságunknak pedig nagy oktató hatása által. A kiállításon a tenyészállatok értékesítését jelentős szállítási és különféle egyéb kedvezmények fogják előmozdítani, amelyeknek segítségével az ország legtávolabb fekvő területei is itt szerezhetik be a válogatottan kiváló minőségű anyagból apaállatszükségüket. Belföldön 50 százalékos, a szomszédos államokban ugyancsak jelentős utazási kedvezmények is lesznek a kiállítás alkalmával, amely a magyar gazdasági élet egyik legjelentősebb eseményének ígérkezik ebben az évben is.

A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányu érdeklődésre. (Budapest, IX., Köztelek utca 8. Telefon 18—79—54)

— **Uj építkezések a tenyészállatvásártelepen.** A március 21-én megnyiló mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt az OMGE ez évben a rendkívüli viszonyok ellenére minél gazdagabb tartalommal kívánja megrendezni, hogy így hű képet adjon a megnagyobbodott ország sokoldalú termelőképességéről. Megemlékeztünk már arról, hogy a kiállítás tenyészállatvásár csoportjaiba a rendelkezésre álló férőhelyeket lényegesen meghaladó létszámu bejelentés érkezett a rendezőbizottsághoz. A várható nagyobb keresletre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium a múlt évben épült új kiállítási sertésistállók mellett még az ősszel új, korszerűen berendezendő szarvasmarhaistállók építését kezdte meg, amelyeknek építése a zord téli időjárás ellenére folyamatban van és előreláthatólag a kiállítás megnyitáséig el is készülnek. A kiállítási telep így örvendetesen továbbfejlődik és a nagyszabású, korszerű, állandó jellegű kiállítási istállókkal együtt a tenyészállatvásártelep a földművelésügyi minisztérium és a főváros áldozatkészségéből Európának ilyen jellegű legnagyobb és legtökéletesebben berendezett intézményévé válik. A többi kiállítási csoportban is néhány új csarnok építése van tervbe véve úgy, hogy a közel 30 kat. hold kiterjedésű hatalmas kiállítási telep ez évre még jobban kiépül. A rendezőbizottság az érdekelt vármegyék támogatásával továbbfejleszti a falusi népelet, a népművészet és a háziipar bemutatását szolgáló kedves „kiállítási falut”. A már meglévő mezőkövesdi, göcseji kunsági, halasi, sárközi, somogy megyei és apátfalvi házak mellé egy kalocsai és egy kalotaszegi falusi ház fog épülni, amelyekben e vidékeknek gazdanepe szokásos házi foglalatosságát fogja a kiállítás közönségének bemutatni. A kalotaszegi ház előtt galambducos székelykapu fog állani. A kiállítási falu a különböző vidékek eredeti népviseletébe öltözött népével bizonyára az idej kiállításnak is egyik legkedvesebb és leglátogatottabb helye lesz.

— **Ezer pengő jutalmat kaptak Pestvármegye kiváló selyemtenyésztői.** Pest Pilis Soltvármegye Közjóléti Szövetkezete 1941 ben másodizben tűzött ki 1000 pengő jutalmat a vármegye legjobb selyemtenyésztői részére. A jutalmat azok a tenyésztők kapták, akik az elmúlt év I. és II. tenyésztésből a legtöbb és legjobb minőségű selyemgubót szolgáltatták be.

— Száz pengő jutalmat adott a város kiváló selyemtenyésztőinek. Kiskunfélegyháza város polgármestere a múlt évben 100 pengő jutalmat tűzött ki azoknak a selyemtenyésztőknek díjazására, akik Kiskunfélegyháza területén a legtöbb és legjobb minőségű selyemgubót termelik.

— Mi a sanforizálás? Ezt bizony kevesen tudják hazánkban. Sanforizálással válik a ruhaanyag moshatóvá anélkül, hogy összeugrana. Erről az érdekes eljárásról ír a Buvár januári száma. Ki kell még ezenkívül emelnünk a viseigrádi ásatásokról, a fagyöngyről, a mintásszövésről és a vibrált-betonról írt cikket. A Buvár januári száma érdekes rovataival és gazdag képgyűjteményével méltán kelt általános feltűnést.

— A tinta csomósodása. A nyitott üvegben álló tinta azért csomósodik meg, mert a levegő oxigénje a tintában levő vasvegyületet átalakítja olyanná, amely a tinta egyéb vegyületeivel csapadékot alkot. Ezért nem lehet a régi, nyitott üvegben álló tintát vízzel való felhígítással ismét használhatóvá tenni, mert a felvett oxigént nem lehet ilyen módon a vasvegyületből kiűzni.

— Utcai világítás és a fák. Még a háború kitörése előtt, amikor az utcalámpákat nem sötétítették el, megfigyelhető volt, hogy az utóbbi idők fokozott utcai világítása nem hatástalan a növényzetre. Laubert, Berlin mellett Dahlemben, Hófer pedig Frankfurtban észlelte, hogy a lomboszat közé benyúló, vagy a közvetlen közelben égő lámpa meghosszabbította a lomb életét. A frankfurti Bismarck-uton álló jegenyefák lombja november 6-án mindenütt őszi színt öltött, de az izzólámpák közvetlen szomszédságában álló fáké élénkzöld maradt, sőt miután már lehullott a lomboszat nagyrésze, a lámpák közelében akkor is még soká megmaradtak a levelek. Dahlemben ugyanezt a jelenséget vadgesztenyefákon észlelték.

— „Termékenyítés“ virágorbó nélkül. Gustafson és mások a virágorbó kloroformmal olyan anyagot vontak ki, amely a meg nem termékenyített virágokat termésképzésre indította. A kivont anyagot lanolinba keverve rákenték a virág bibéjére, vagy ha a bibeszál tulságosan hosszú volt, akkor levágták és a magház közelében levő vágásfelületre kenték. A magház ekkor növekedni kezdett és terméssé érett, amelyben azonban magvak

nem voltak. Megtörtént, hogy a növekedésre serkentő anyag felhasználódott, mielőtt a termés kifejlődött volna. Ekkor a növekedés is megakadt és csak akkor indult meg újra, midőn új adagot kentek rá. Bizonyos vegyi anyagokkal is megindítható volt a termés fejlődése, így indol-ecetsavval, propion-savval, vajsavval és phenyl-ecetsavval.

— Aki az Őnsegélyző és Családjelítési Osztályt támogatja, az Eötvös-Alap segélyforrásait is gyarapítja!

A szerkesztő postája

Kiállítás. Nincs semmiféle értesülésünk sem a technikai kivételre, sem a részvételre vonatkozóan. Lehet, hogy a múltévi elgondolás lesz az alap, de az is lehet, hogy ismét újítás előtt állunk. A mostani szervezéssel megszűnt az egyesületi közrehatás és így az iskoláink is szerep nélkül maradtak. Vannak, akik ennek örülnek, pedig inkább lehangelő tünet, mert a sok évi erőfeszítéseknek kézzelfogható eredményei voltak.

Jászládány. Akármelyik vonatkozó évkönyvben feltalálhatók a főigazgatóságok működési területe. Nem is tudunk elképzelni olyan iskolát, amelyiknek ne lett volna elintéznivalója az évek óta működő főigazgatóságokkal és így ne tudnák, melyikhez tartoznak. Jász-Nagykun-Szolnok vármege a debrecenihez tartozik.

Fp. Dorozsma. A mostani időben — sajnos — gondolni sem lehet valami közelebbi lehetőséget. A helyzet javul fokozatosan és a legelső alkalmat felhasználjuk, mert már a halogatás elevebe vág. Az értékük fokozottabb óvása szükséges, hogy a jobb időkre átmenthetőek legyenek.

Sajtó! Ha így halad, előrelátható a kimúlás. Ilyen érdeklődés mellett semmi értelme nincs a fenntartásnak és természetesen bekövetkezik a vég.

Kiadótulajdonos: Gazd. Szaktanítók Országos Egyesülete.
Előfizetési díj: Egy évre 8.— pengő. — Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesületé főpénztárának Kisujszallásra az 54.135. csekkszámán fizetendő. Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én.
Szerkesztőség: Kiskunfélegyháza.

— Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják. —

Felelős kiadó: Kurdy Sándor orsz. egy. elnök. - Vesszősi nyomda Kiskunfélegyháza. - Nyomdáért felelős Tóth Miklós. 3277